

Lasit.

L. Mendriks.

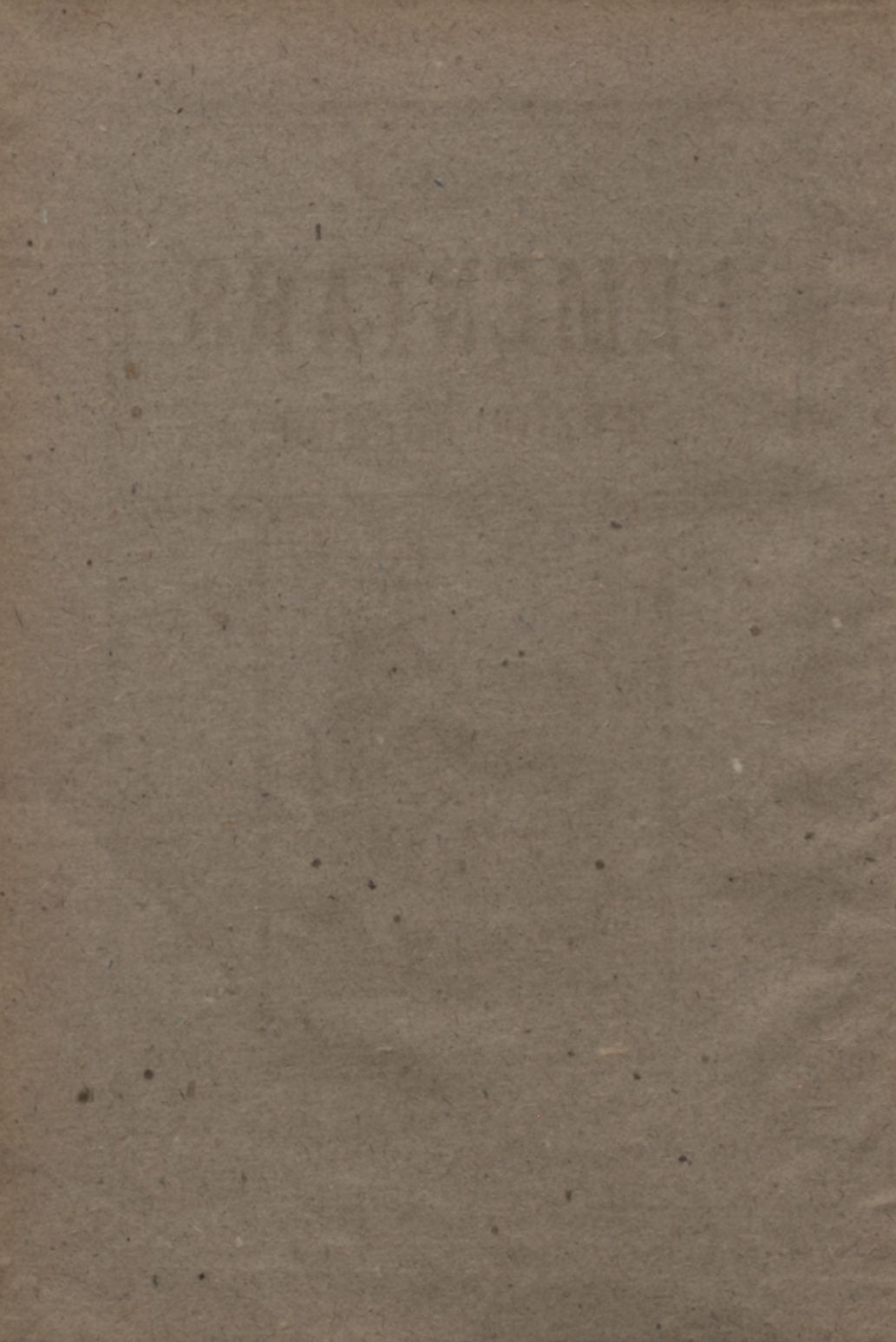
LEMENTARS

mozim barnim.

— Autora izdawums. —

— Rezeknê 1921 g. —

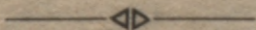
47
—
1419

LEMENTARS
mozim barnim
ar bildem.

Sastodeja un izdewa **L. Mendriks.**

Trešajs izlobots un papildits izdawums
1921 g.

Nūlyktuwe pi izdeweja
Rezeknē.

L. V. P.
№ _____ In. 5062

0310045824

Drukats Latvijas Lauksaimn. Zentralboodr.
drukatawa, Riga, Dairnawu cēla Nr. 119.

Streipu alfabet.

l l l l l l l l l l l l l l l l

l l l l l l l l l l l l l l l l

l l l l l l l l l l l l l l l l

o o o o o o o o o o o o o o o o

a a a a a a a a a a a a a a a a

e e e e e e e e e e e e e e e e

s s s s s s s s s s s s s s s s

Burti, kurim wairok dzerdis sameikstynošona
ar komatu (,).

b—b .	e—e .	l—l .	p—p .	t—t .
c—c .	g—g .	m—m .	r—r .	w—w .
d—d .	k—k .	n—n .	s—s .	z—z .

Drukotu un rakstītu burtu alfabets.

a b c č d e f

a b c č d e f

g h i j k l

g h i j k l

m n o p r s š

m n o p r s š

t u w y z ž

t u w y z ž

Alfabeti un wordu luciřona.

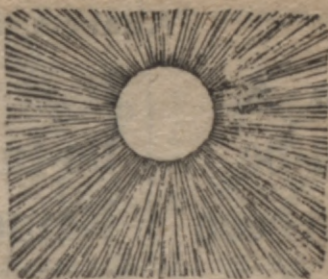
a A	b B	c C	č Č	
a-be	bo-lu	ca-ku	či-go	
Abece	Boluds	Cakuls	Čigons	
d D	e E	f F	g G	h H
di	eg	fa-bri	gul	he-ro
Digi	Egle	Fabrika	Gulta	Herods
i I	j J	k K	l L	m M
i-ma	jum	ko-mo	ly	mol
Imawi	Jumti	Komonas	Lyni	Molka
n N	o O	p P	r R	
nog	o-do	pù	rù	
Nogla	Odota	Pùga	Rùka	
s S	š Š	t T	u U	
slu	šyu-pe	tre	u-zu	
Sluta	Šyupulis	Trepes	Uzuls	
w W	y Y	z Z	ž Ž	
wor	yu-di	zòbo	žogo	
Worna	Yudins	Zòboki	Žogota	

ma-ma

ta-ta

sau-li-te

Ma-ma

i ta-ta,

o-bi

lo-bi.

Jò-nits

brò-lits,

Anița

mo-si-ņa.

Grušas

un o-bu-li,

ļu-ti

sol-do-ni.

Lo-bi ir mums brò-lits un mò-si-ņa,
bet ta-ta i ma-ma ir wel lo-bo-ki.

Ta-ta un ma-ma ma-ni ļu-ti mi-ļoj, es
jús wy-sod la-bi klau-su.

Bàr-nim mei-la syl-ta sau-li-te, bet wel
mei-lo-ki tàws ar mò-ti.

ma-ma

ta-ta

sau-li-te

ko-mo-nas

ro-go-was

Ro-ti.	Bol-ka	Kò-zas.
Skri-tu-li.	mol-ka.	Ko-zas.
Rò-ci-ni.	Gol-da	Ko-za
Mò-ku-li.	mo-la.	mo-za.
Skud-ra	Mò-la	U-zu-la
mud-ra.	blü-da.	slì-cis.

Tàws nu-per-ka ra-ga-wi-ņas u-zu-li-ņa
slì-ci-tem, jos ma-ni wu-zy-no-ja nu kaļ-
ni-ņa skrì-da-mas.

ko-mo-nas

ro-go-was

e-gle

u-zuls

---

ku-ki:	ap-se	pri-de
lì-pa	sli-wa	eg-le
gruš-ka	wiř-ne	pa-eg-le
wei-tuls	to-puls	kļows
weiks-na	barzs	u-sis
bleig-zna	o-bul-ni-ca	u-zuls

Aug mu-ni brò-li-ši, kai me-ža u-zu-
li-ni. Aug mu-nas mò-si-ņas, kai tei-ru-ma
pu-če-tes.

Kùku war pazeit pa auglim, cylvaku pa dorbim.

---

eg-le

u-zuls

---

wor-na

bo-luds

Put-ni:	bez-de-li-ga	gai-lis
cei-ruls	ar-li-ga	wys-ta
zwer-buls	star-sta	wo-nogs
cì-lo-wa	starks	strods
žo-go-ta	wò-lyu-dze	zùss
wor-na	pei-le	lak-sti-go-la

Put-nus skai-sty-noj spol-was, a cyl-wà-kus pròts.

Kaids putnys, taida i dzisme; kaids cylwàks, taidi i dorbi.

---

wor-na

bo-luds

---

o-buls

gro-mo-ta

Dor-za	ko-pus-ti	U-gas:
aug-li:	sei-pu-li	zem-ni-cas
ro-ci-ni	bur-kò-ni	pa-rič-kas
o-gur-či	o-bu-li	u-py-no-jas
gri-zi-ni	sli-was	bryu-klo-jas
ru-du-ki	wišņas	a-wi-šas

Bār-nim pa-teik dor-za aug-li un u-gas,
bet lo-bu gro-mo-tu skai-tit un rak-stit ir
wel pa-tei-ka-mok.

Kas skaita lobas gromotas, tys daboj lelas gudribas.

---

o-buls

gro-mo-ta

---

stun-di-niks

ško-la

Wo-so-ras

lai-ki:

leits

dūb-li

kor-stums

sau-sums

Zi-mas

laiki:

sol-na

sol-tums

snì-gi

wè-put-ni

meik-stù-ne

Školas

pì-da-ru-mi:

gro-mo-tas

burt-ni-cas

tin-te

zei-muls

Jau dewita stunde. Barni uz školu
steidzitis, skaitit un rakstit mocitis.

Kur ir tykumiba, tur ir labklojiba.

Kur ir pareiza tūwaku miliba, tur ir i Diwa swētiba.

stun-di-niks

ško-la

ško-lo-tojs

ško-lo-to-ja

Bar-nim

wa-jag

byut

pa-klau-

si-gim

Školotoja

un ško-lo-

to-jas

wa-jag

klau-sit

Tà-wu

un m̀d-ti

wa-jag

l̀u-ti

c̀i-nit

Školotoji un školotojas ir gaismas s̀e-jeji. Školniki un školnicas ir gaismas zweiniki. Wins wuicits cylwàks wertigoks par diwim nawuicetim.

Wuiciba wad cylwaku uz gaismu, nawuiciba uz tymsumu.

ško-lo-tojs

ško-lo-to-ja

Alfabeti, drukoti un rakstīti vārdi.

a A-zars

a Azars

b Bol-ka

b Bolka

c Cim-di

c Cimdi

č Čyu-ska

č Čyuska

d Dyu-mi

d Dyumi

e Ei-lyns

e Eilyns

f Fran-ci-ja

f Francija

g Gol-wa

g Golwa

i Is-kapts

i Iskapts

j Jumts

j Jumts

k Ko-muļš

k Komuļš

m Mol-ka

m Molka

n Nos-ta

n No.t.

o O-do-ta

o Odo.a

p Po-to-ga

p Pot.g.

r Rū-ka

r Rū.a

s Sau-li-te

s Sa.l.t.

š Šup-le

š Šu..e

t Ta-baks

t Ta.a..

u U-zuls

u U.u.s

w Wð-nogs

w Wo.o.s

y Yu-dins

y Yu..n.

z Zyrgs

z Z.r.s

ž Žo-go-ta

ž Žo.o..

Lelu un mozu burtu alfabetš.

A a	B b	C c	Č č
<i>Aa</i>	<i>Bb</i>	<i>Cc</i>	<i>Čč</i>
D d	E e	F f	G g
<i>Dd</i>	<i>Ee</i>	<i>Ff</i>	<i>Gg</i>
H h	I i	J j	K k
<i>Hh</i>	<i>Ii</i>	<i>Jj</i>	<i>Kk</i>
L l	M m	N n	O o
<i>Ll</i>	<i>Mm</i>	<i>Nn</i>	<i>Oo</i>
P p	R r	S s	Š š
<i>Pp</i>	<i>Rr</i>	<i>Ss</i>	<i>Šš</i>
T t	U u	W w	
<i>Tt</i>	<i>Uu</i>	<i>Ww</i>	
Y y	Z z	Ž ž	
<i>Yy</i>	<i>Zz</i>	<i>Žž</i>	

Skaitlis leidz desmit (10).

1 wins	.	6 se-ši	.....
2 di-wi	..	7 sep-ti-ni	.....
3 trejs	...	8 os-to-ni	.....
4 čet-ri	....	9 de-wi-ņi	.....
5 pì-ci	.....	10 des-mit	.....

diwi reizes pa pìci byus = 10

Burtu zeimes.

* stiptò	, komats	— d ù m u zeime
* gryustò	; semikolons	( ) isinamo „
∨ šwekstamò	: diwpunkts	? jautojamò „
∧ (—) miktos	. punkts	! issaucamò „

Iwarojamokì pìmari:

Loba laika wysi gaida. | Mòla pùds.

Loba laika wysim labi. | Lynu pùds.

Myura sina | Tiatia = tata.
sina skaudze.

Bàr-nim wa-jag byut pak-lau-si-gim.
Rok-stam wa-jag byut skaid-ram.
Kor-stâ lai-kâ la-bi kal-tit sì-nu.
Klio-wam plo-tas lo-pas. Lo-bam
cyl-wa-kam lo-bi drau-gi. Kai-dus
drau-gus tu-re-si, par tai-du pa-ts
pa-lik-si. Na-do-ri cy-tam to, ko
na-gri-bi sew. Cì-nej tú-wà-ku, kai
sewi pa-šu. Ru-noj tai-sni-bu un
sor-go-jis ma-lo-šo-nas. La-bi da-
ri-si, la-bi atra-si. Kas gù-di-gi
dzei-woj, tam Dìws dud so-wu pa-
lei-gu. Ty-ku-mi-gu cyl-wà-ku wy-si
mì-łoj, bet na-tik-li smò-dej.

Lo-bi bār-ni ir pa-klau-si-gi uz wor-da,
jī rei-tā un wo-ko-rā skai-ta pò-to-rus un
pa swàt-di-nom it uz baz-ni-cu lyugt Di-wa
un dor-ba di-nom it uz ško-lu mo-ce-tis
skai-tit un rak-stit. Kas la-bi do-ra, tu
wy-si mī-ļoj. Kas slik-ti do-ra, tu strò-peī.

B à r n a m.

Celis, bērnin, reitā agri,
Tyulen krista zeimi met,
Mozgoj waidziņu, skait' pōtorus
Un uz školu mudri tec.

Tur tu mōcis lobim dorbim:
Skaitit, rakstit — naslinkot,
Naida sorgojis, ar draugim
Esi sadarigs wysod.

Stypri globoj sowu gūdu,
Ļaunu dorbu tōli bēdz;
Un tu izaugsi par gudru.
Tewi cīnes wysi ļauds.

Myusu saime.

Man ir tāws un mote; jī mani dyžan mīļoj un par
mani gōdoj, man dud maizi, apgerbu un apawu. Es
jūs ari ļūti mīļoj, pretiwibas jīm nikod nadoru un
wysod uz worda jus paklausu.

Munim dzymdynotojīm ir wel cyti barni, ti ir muni
broļi un mosas, ar kurim es dzeiwoju sadarigi, wins
utru mes štypri mīļojam un nikod tys to nakryudejam.
Topec mums dzeiwe labi klojas, asam pilnigi portykuši.

Paruna: kur ir mirs, sadariba, tur ir i labklojiba.

Tautas dzisme.

Auklej mani, mòmulin,
Wiglajom rùciņom;
Es tew tū attecešu
Wiglajom kòjiņom.

Nalic mani tu, mamin,
Bez zideņa šyupult:
Lic maiziti, lic naudiņu
Lic lobu padūmiņu.

Kas gulbiti boltu dora,
Ka na jyuru yudišnins?
Kas bērniņus lobam móca,
Ka na tàws, mamiņa?

Sapns.

Moza meitine, atsaguluse gultā, redzeja jauku sapnu: jai wins radiniks pībere pylnu klēpi obuļu. Jej nu tō palyka tik priciga, ka nawarēja nūrimt uz witas. Meitinei grībejos lakstit un skraidit. Lai izrōdit pricu, jej lēce uz augšu, tad greida win nuskanēja, kai jej nūlece nu gultas un pasamuda. Jai tai pasarōdeja žel obuļu, ka azraudōja wysā bolsā. Mōte waicoja jōs: „wai, meitin, nanūsyti golwas?“ — „Na“, atsōka tej. „Tad kō tu raudi?“ waicōja toļok mote. Tulaik meitine raudodama saceja: „Te beja obuli un tagad naw“. Pec to jej aizraudōja wel cišok.

Dzisme.

Muna meilō mamiņa
Mani meili audzynōja;
Pate gryuši dubļus brida,
Mani nese rùciņa.

Dryumi šnēc syla prides
Smolka leita pilitas
Gauži raud tū bērniņi,
Kam naw tāwa mōmuliņas.

Pretiwiba.

Mozs puika Piterits lyudze sowa bidra, Jòniša:
„Jõnit, palinej man uz winas minutes zeimuli“. Jõnits
atsacēja: „Nosoj sowu, muns wajadzigs man pošam“.

„Jõnit, paleidz man salikt gròmotas?“ „Gròmotas
ir towas, tu pats i saliksi“, atbildeja Jõnits.

Wai mīloja Jõniti bidri?

Slikti ir tam, kas nadora labi ni kam.

Slinkis.

Rūciņas, kōjiņas,
Kam augat natykušas;
Rūku del, kōju del
Nycynoj augumiņu.

Lobs delinš.

Pīcu godu Jõnits lyudze tāwa, lai jam nūperk bungas.

„Tu bungosi un nadūsi man mīrā stròdot“, atsa-
cēja tāws“.

„Na, tetit, soka Jõnits, es nabungošu, kad tu
stròdosi, bet bungošu tūlaik, kad tu gulesi“.

Ganiņš.

Ganiņš moza gaismiņa
Atstoj gordu midziņu;
Ceļas jis nu gultiņas,
Lūpus dzan uz plawiņas.

Ti ar putnim gawiļoj,
Teirumiņus apsorgoj;
Un ganiņa dzismiņa
Atskan tōli mežiņa.

Kas dzerdēja, ti sacēja —

Ganiņš dzid liustes del.

Jis nadzid liustes del,

Jis dzid laiku kawedāms.

Wòrna un žogota.

Wòrna un žogota sedèja uz jumta. Wòrna sedèja klusu, bet žogota kècinèja bez nùstošonas.

„Kò tu, kùmin, klusi“, pawaicòja uz gola žogota, „wai tu natici tam, kù es tew stostu?“

„Moz tycu“, atbildeja wòrna, „tòdel, ka wysod jau tai ir, ka kas daudz pļòpoj, tys daudz kò ari samaløj.

Paruna: Lobok mosok runot, bet wairok dumot.

Ceiruls.

Ceirulits mozs putnins
Augši skreja dzidodams
Diwam nese lyugumeņu,
Lai dūd syltu wasareņu.

Teci, teci kumelen
Pa tū plotu celiņu.
Jo tu mudri natecesi
Nikod auzu nadabosi.

Meikle.

Desmit zwérbuļu sedèja uz jumta. Mediniks sešus nùsowa. Cik palyka uz jumta zwerbuļu?

Meikles atminejums: Niwina. Tòdel, ka ti, kuri atlyka dzeiwi, aizskrèja prūjom.

Zweinìks un ziwtiņa.

Reizi zweinìks sagywa azarà ziwtiņa. Ziwtiņa sòka runot:

„Palaid, zweinik, mani walê, tu redzi, ka es asmu moza, nu manis tew byus mozs lobums.

Jo palaisi mani yudinî, es izaugšu lela, un tew byus nu tò lels lobums.

„Zweiniks teice:

„Nagudri tys daritu, kas sòktu gaidit lela lobuma, a mozu izlaistu nu rûkom.

Paruna: Kas pòrok daudzi grib, tam moz teik.

Tautas dzîsme.

Dreiž es gòju, dreiž tecèju,
Kad mamiņa mani sauce,
Kai mamiņa tad tecēja,
Kad raudóju šyupelt.

Saulit sylta, mamin jauka,
Obas wínu meilumiņu:
Saulit' sylta silditis,
Mamin' jauka parunot.

Mamiņai lobu doru
Wysu myužu dzeiwjūt.
Jej mani mozu kùpa,
Jej mozu audzynòja.

Atsasèst, atsapyut,
Muna wacò mòmuliņa;
Gon tu beji pikususe
Mani mozu auklejūt.

Nalaimė nait klīgdama.

Jōnits nese tawam uz teirumu brūkastes. Trāuks beja smōgs. Jōnits pikusa, atسادا atsapyust un aizsnaude.

Pa tū laiku skrēja pa ceļu cīma sunš. Jis, saudis ēdini, dagōja klot pi pudiņa un tū apgōzis, apeda gaļu un putru.

Jōnits, pasamudis, un radzadams sowu nalaimi, aizgōja raudodams uz sātu.

Paruna: Nu snauduma naw lobuma.

Bōrinites dzisme.

Bōrinitei, nabadzitei
Gryuta dzeiwe pasault.
Ryugta maize, rupi wōrdi,
Lupatiņas mugurā.
Pi ōbeles pīsamidžu,
Kai pi sowas mōmuliņas
Bērst ōbelei bolti zīdi,
Bērst man gaudas asariņas.

* * *

Ka zynotu tū kalniņu,
Kur guļ muna mōmuliņa,
Es nadūtu tō kalniņa
Ni par zalta gabaliņu.

Es apsystu tū kalniņu
Ar uzula dēlišim,
Ar uzula dēlišim,
Ar sudobra nagliņom.

Muna eista mòmuliņa
Citu mīgu aizmyguse,
Nadzerdēja wēja pyušūt,
Ni bērnīņa raudojūt.

Cel, mamin, tu galwiņu;
Es pecelšu weleniņu,
Izstōstišu raudodama,
Cik man gryuši jōdzeiwoj.

Gailis un suns.

Gailis ar suni beja leli draudi. Reizi gailam isa-gōdōja aizit uz mežu palasit ūgu. Sunis aizgōja ju pawadit. Staigodami pa mežu jī napamanēja, kai dagōja nakts. Sāta beja tōii un jīm dagōja gulet meža. Gailis uzlēce kūka zorā, sunis ileida rasnā kūka dūbumā un obeji aizmyga.

Gadejōs tai, ka caur tū witu, kur guleja gailis, ar suni, dagōja garum it lopsai. Jej pamanēja gaili, un jai uz reizes sirds palēce uz augšu, pat slikas nutecēja pa lyupom, tōdel ka jej lūti mīļōja gaila gordu gali.

— Gailit,—atsasauc—teice lopsa—lēc zemē nu tō zora, tew tī nalabi gulet. Te natoli ir muna sātā; isim uz mani un ti tu waresi izagulet, kai kungs meikstūs spylynūs. Tu, war byut i wakareņu naesi ēdis?.. Man žāl tewis. Isim uz manim, es tewi pabarošu ar zērnim un kwišim.

— Paldis par laipnumu, atteiça gailis, es labprōt itu uz tewi, bet mes esam diwejus un es bez sowa drauga nikur naeju.

— Ot laime!—dūmoj lopsa, reizē diwejus gailus sagyušu.

— A kur ir tovs draugs? — waicoj lopsa.

Ekur, gul dūbumā—atsacēja gailis.

Lopsa, laika natēredama, kai lēce dūbumā, taišnī
suņam wērsā. Sunis gywa lopsai aiz pakauša un jai
kōjas win nūtricēja.

Kad atgōja reits, sunis ar gaili gōja uz sātu un
nese saiminikam lobu apkakli.

Pimārs: Cylwākim, kuri wins ūtru mļoj, tim i Diws
paleidz.

Sadariba.

Tai jōdzeiwoj mosiņom,
Kai bōltom wuškiņom:
Nasaplēst, nasabōrt,
Naturet inaidiņa.

Mes mōsiņas nabejom,
Mōsiņom saucames.
Laudim leli breinumini
Ka mes meili dzeiwōjom.

Diwi, eiwi mes mōsiņas,
Kai azara raudiwites,
Kur mes diwi dziddōjom,
Tej witeņa leicin-leika,
Kur mes diwi škeirimis,
Kōjas mērka osorōs.

Zakiša gudriba.

Mozs zakits бага nu suna; suns dzynos jam pakal. Zakits, radzadams suni tywuma, òtri pìsamidze pi zemes un swides skrit uz utru pusi. Suns, nawaradams òtri nùstot, porskreja jam pòri lelu gobolu uz prišku; tam laikam zakišam laimejos nu suna atsatolinot.

Zakits tai dareja treis reizes, koleidz tyka kryumûs un pasaslêpe.

L. M.

Pìmars: Gudriba wysur ir wajadziga.

Putniņš un ziwtiņa.

Pòsaciņa.

Ka man byutu putna spòrni,
Tai runoja raudeņa,
Mudri gaisā pasacaltu,
Bezdeligas wiglumā.
Atsasaucē meža putniņš:
Laidis, raudin, krastmalī;
Es tew dušu sowus spòrnus,
Ar kū gaisā lidinet.
Rauda skrēja nu azara,
Sadós krostā maleņa,
Ekur prica byus man mozai,
Izacelšu augstumā.
Ļaudis weras, ļaudis smejas
Itam pòram skrējeju;
Turis, ziwtin, putna astes,
Ikrist wari azarā.

I. Sk-a.

Mòte un bàrni.

Bàrni, cinejit sowu mòti! Lai Diws jyusus sorgoj nu tò, ka jyus daritu jai napatikšonas un apkaitynotu jù. Paleidzit jai pi dorba un esit wysod paklausigi.

Mòte winumàr par jums gòdoj. Jej gotowa ir pate wysu cist, lai tik jums byutu labi. Zynat, ka wysà pasault nikas nikò tik stypri namiļoj, kai mòte sowus bàrnus.

Pats Diws pìsoka mums sowòs bauslibòs — „tāwu un mòti cinā un gūdā turet“—un par tū mums apsūlej labkļojibu un ilgu dzeiwi wèrs zemes.

Diwa dusmi un stròpi pelnej ti bàrni, kuri caur sowu palaidnibu dawad mòti da osorom.

Nalaimiga ir tej mòte, kura tur slyktus bàrnus.

Nalaimigi ir ti bàrni, kurim nawa mòmuliņas.

Wel nalaimigoki ir ti bàrni, kuri naklausa tāwa un mòtes.

Tautas dzisme.

Sylta jauka ustobiņa
Bārza molku kurinota,
Wel sultoka, wel jaukoka
Kad māmiņa ustoba.

Nu saknites lozda zid
Sorkonim zidenim;
Nu sirsniņas es miļoju
Sowu tāwu un māmiņu.

Baznica.

Wysûs mistûs un dažûs címûs ir baznicas. Baznica ir lela un augsta mōja. Mes saucam baznicu wel par Diwa nomu.

Ļaudis staigoj uz baznicu, lai ti pateikt Diwam par Jò lobumu un lyugt nu Jò swētibas un paleiga.

Baznicai ir plotas durowas, leli lūgi un augsti tūrni. Tūrņûs atsarun zwoni, ar kurim sludynoj ļaudim Diwa kolpošonas wai lyugšonas laiku.

Baznicas wydā atsarūn: oltori, swātu bildes, warganes, lukturi, karūgi, krāsli, ambons un cytas baznicas litas. Pi oltorim baznickungs tur Diwa kolpošonas, nu ambona stosta sw. Ewangelijumu, kuru saucam par Diwa wōrdu. Uz warganem wyrganists spēlej swātas dzismes un psalmes. Benki un krasli, kuri atsarūn baznicā, ir pazeimoti del wacim un nawasalim cylwākim, kuri naspēj stōwet kōjōs wai tupet ceļûs. Todel jaunam un wasalam cylwākam baznicā sēdet napidar.

Bernini.

Steidzitis bernini uz baznicu it

Dīwa un Swātus sirsnigi lyugt.

Ticit ka sirsnigu lyugšonu jyusu,

Wysod Diws pijam nu berniņu wysu.

Oža lepnība.

Ozis dzēre pi upes. Padzēris, syt kōju pi zemes un soka: „Ni par pašu wylku nabādoju!”

Wylks, stōwadams kryumûs, tū dzērdēja un atsasauce:

„Kūm, kū tu tī runoj?”

Ožam nūtreisēja lipa.

„Ak, cinigs lels-kugs, pīdzarušim dzarōja i runa!”

Paruna: Dzarōji daudz runoj, bet moz gudroj.

Ar wilciņu meža brauču
Lelu krõwu wazumiņu
Welc, wilcin raudodams
Kam apedi kumeliņu.

T. dz.

Dàds un bõba.

Dzeiwoja dàds un bõba, obi dyžan waci. Jì tys tũ lùti miļoja. — „Kad atis nowe, sacēja dàds, es, bõben, nùmersu pyrmajs; tu mani paglobosi un pate waresi ilgi, ilgi dzeiwot“. „Na, dèden,—runoja bõba—es gribu pa prišku nùmert un lyugšu nowes, lai jej pajem mani pyrmu, lai tu wel padzeiwotu“. Tai jì, aizsowuši durowas, stveidejos sowā ustobeņa. Bet umai nazkas pasadauzeja aiz durowom: „Kas tur?“ „Atdorat durowas! asmu nowe, atgõju pajemt tũ, kas pyrmajs man tiks rukõs“. „Attais, bõben“, — teice dàds. „Na, dèden, lobok tu ej attais“. Tai jì wins ūtru syuteja, bet niwins nagribeja taisit durowu. Nõwe nasagaidejuse, ileida ustobā pa škũrstynu un pajēme obejus. Nõwe na rutale, ar jũ jũkot nawar.

Gails un wardiwe.

Wardiwe, satykuse gaili, dũd tam „lobu reitu“:

„Lobs reits, augši-dzidotojs“!..

„Lobs reits, augši-lākstitõja!“ — atsoka gails.

Wardiwe atsasauce: „Redzi, kur gũda weirs!

Gũdā dzimis, gũdā audzis, prũt ari cytam gũdu dũt.

Paruna: Gudram eylwākam — gudra i runa.

Ozs un lopsa.

Reizi ožam ļūti isagribēja dzert; tys beja wosoras laika; jis ileida wacā okā, adsadzere un gribejā leist orā, bet nawarēja izleist.

Tad jis soka blaut lela bolsa.

Izdzērda itū lopsa un teice uz ju:

„Ak tu pustò golwa!“ Jo towā golwā byutu tik pròta, cik towā bòrzdā spolwu, tad tu pyrms leisšonas okā byutu padūmojis, kai byus izleist orā.

P i m ā r s: Pi sewkura dorba isokšonas pagòdoj, kai byus jū pabeigt.

Dzìsmes.

Wanadzìnš lidinēja,
Boltu wystu makladams;
Gudras beja boltas wystas,
Satecēja kanepēs.

* * *

Dzenišam raibi swòrki,
Tam skrùdera nawajag;
Dzèrwitei garas kòjas,
Tai tyliņa nawajag.

* * *

Ceirulits mozs putniņš
Augši skrēja dzidodams:
Dīvam nese lyugumiņu,
Lai dūd syltu wasariņu.

Tautas hymne.

Diws swàtej Latwiju,
Myusu dòrgu Tēwiju,
Swètej Latwiju,
Ak, swètej Jù.
Kur Latwijas meitas zid,
Kur Latwijas dali dzid,
Lai mums tur laime byutu,
Myusu Latwijā.

Bàrnu okuleri.

Mozs Pīterits iraudzeja sowu teti skaitūt gròmotu ar okulerim un teice:

„Tet, nùpèrc man okulerus, lai es waratu skaitit gròmota?“

„Labi“, atsaceja tetits, „es nùperkšu tew bàrnu okulerus, tik skait“.

Tad nùperka Pīterišam abeci.

---

gròmota	papeirs	abece	roksts
gròmotys	pap.r.	ab.c.s	r.ks..

Meikles:

- 1) Skrìn putns garu dagunu, seiku bolsu; kas jù nùsyt, cylwaka ašni izlej. = u.s.
- 2) Wins lej, ùtrs dzer, trešs aug. = l...s,z,m.,z.le.
- 3) Diwejom motèm pa picim bårnim, wysim picim winaidi wòrdi. = r...s. p..sti.
- 4) Na kùks, bet ar lopom, na krakls, bet sašyuts, na cylwàks, bet daudzi kò stosta. = g....a.
- 5) Jo jis waratu pisacelt, snagtu dabasus. = c..š.
- 5) Bez rùkom, bez cèrwa sataisita ustobiņa. = p...k...s.

Wòrnas gudriba.

Reizi wòrnai lùti isagribèja dzert; jej atroda augstu pudu ar yudini; bet yudiņa jimā beja moz un nawarèja dasnegt. Tad wòrna sòka swist pudā akmistiņus, nu kò yudins pasaceļa un jej atsadzeļa.

Tàwa mòjiņa.

Klusa zaļa drywiņa
Jauka tàwa mòjiņa
Lai jù sorgoj milajs Diws,
Tur es dzymu tur es augu.
Tur es mili audzynots,
Tur uz lobu gors un pròts,
Jau nu mozom dīniņom,
Wasts (a) uz swātīm pēdinim.
Wysas wītas maliņas,
Milas tur nu sirsniņas!
Lùti, lùti mīloju,
Sowa tàwa mojiņu.

---

boluds	ceiruls	zwèrbuls	bezdeliga
boluži	ce.ru..	z.er..l.	b.z..l...s

Meitiņas gudriba.

Wina moza meitiņa redzēja sapnā bīzu putru; jej gribēja est, bet nabeja karutes.

Utrā wokorā meitiņa, idama gulatu, pajēmia leidz ar sewi karutes, bet putras naredzēja.

O z i t s.

Nūpērka žeidinš
Palaku oziti,
    Ot kai, ot kai,
    Palaku oziti.

Zeidinš oziti
Ļūti miļoja.
    Ot kai, ot kai,
    Ļūti miļoja.

Sadūmoja ozits.
Pa mežu skraidit,
    Ot kai, ot kai,
    Pa mežu skraidit.

Sakeŗa oziti
Plēsigi wylki,
    Ot kai, ot kai,
    Plēsigi wylki.

Atstoja žeidinam
Radziņus un nadziņus,
    Ot kai, ot kai,
    Radziņus un nadziņus.

Diwi oži.

Par nacik plotu, bet dziļu upiti beja pòrlykta laipa. Ti kai reize uz pus laipas sasatyta diwi oži. Ji obi, gribadami izrodit sowu spāku, kai meta tys tam par pīri, tai i sakrita obi upē.

Parunā: Kas nagrib cytam ceļa dut, tys toli it nawar. Kas ar kù karoj, tys nu tò i kreit.

---

ròcins	gruŗa	sliwa	nazis	círws
ròcini	.ru..s	s.i..s	na..	c.r..

Lakstigola.

Lakstigola krūni kola,
Munā rūžu dōrziņā.
Ni man mīga, ni darbiņa,
Ni man jos klausītis.

Ik-wokora lakstigola
Dzid pūreņa maliņā.
Ik-reitiņa sweša mōte
Mani gauži raudynoj.

Sòda monts.

Winam dōrzinikam beja natikli bārni; ji nagribēja strōdot.
Tāws mērdams pasauca jūs pi sewis un teicia:

«Myusu augļu dōrzā ir ļuti lels monts; pec munas nowes
jyus meklejit jo.»

Dāli padūmōja, sodā ir nūglōbota nauda; pec tāwa nowes
ji sōka jos meklet.

Pōrroka wysu sōdu, naudas ni moz naatroda, bet zemi tik
labi izkužinoja, ka jej pec to sōka ražot daudzai wairok na kai
agrok, un nu to bārni palyka bogoti.

Tykumiba cylvāku baroj, natykums pūstej.

---

bārzs	pride	egle	kļovs	obulnica
bārzi	p.d.s	.g.s	.ļo..	o.u.i.s

Taisniba dõrgoka par zaltu.

Pi gadijuma tàws dõwynoja sowam mozam puikai mozu cõrwiti.

Puika nu pricas skraidija un ar tũ cõrwiti kopõja wysu, kas tik jam tyka zam rùkas.

Jis apkopõja jaunu un skaistu kùciņu. Pamanija tũ tàws un pawaicõja: «Kas apkopõja munu kùceņu, tũ es ciši strõpešu.»

Wainigajs puika atsasauça: «Stropej mani, tåt! es apkopõju towu kùciņu». Tàws pìdewia jam, sacidams:

«Dõrgs man beja šis kùcins, bet towa taisniba wel dõrgoka».

Par nataisnibu strõpe, a par taisnibu miliba.

Piterìts.

Piterits beja paklausigs puika. Jis wysod steidzes paleidzet wacokim pi dõrba, mocejos labi skaitit un rakstit. Ar sowim draugim jis beja wysod sadarigs. Todel jũ wysi milõja.

Par kũ Piteriti wysi milõja?

Prìde un egle.

Rudin kùki moksu dewa,
Prìde ar egli win nadewa.
Prìde ar egli bogotas,
Jos atdewa pawasari.

Lai bogots, kas bogots,
Prìde ar egli tos bogotas.
Wai beja zìma, wai wosora,
Wys jom sworki mugorà.

auss

acs

nõss

pèrsts

rùka

ausis

. c . s

n . s . s

p . . s . .

r . k . s

Sows monts un swešs.

Reizi zemniks sagywa sowâ obuļu dorzâ puiku un sóka jû pèrt ar reiksti.

Puika atsataisnodams runoja: «Es tod tew asmu radiniks».

«Rodi palik par rodim», atbildeja puikai zemniks, bet tu šòs obulnicas naesi sadynojs, tad nalin bez atļaušonas swešâ dorzâ.

Kaidi dorbi, taida i moksa.

Mòsiņas raudas.

Ko raudi, tu mòsin,
Puču dorzâ sâdadama?
Raužu sowas mâmiņas,
Pučites rawadama.

Muna milo mâmiņa,
Mani mili audzynoja.
Tagad gul gultiņâ,
Slymodama waimanej.

Diwin, munu miligu,
Napamet mani winas.
Es nu Tewis naatsastošu
Wysu myžu dzeiwodama.

---

jumts	stulps	bolka	škyuns
jumti	s.l.l.	b.k.s	šk.n.

Začs un ezs.

Winu reizi ļūti skaits začits pīsasmēja ežam: «Draudzin, kodel tows raibajs purns ir tik naskaifs?» teiça začs.

«Taisnibu runoj, atsoka ezs; bet munas odotas aizsorgoj mani nu suņa un wylka zūbim, a nu towas skaistos odas tik kažuks». Začs ni ko naatbildēja, bet tik gryuši nūsapyuta par sowu eisu dzeiwi.

Na skaistums win dora cylwàku laimigu.

Dzīsmē.

Uzulin, zamzarit,
Ko tu augi lejiņā?
Bárni towus zorus lauž,
Uz kalniņa stowadami.

Wysi putni saskrēja
Wōlyudzites win nabeja,
Tod atskrēja wōlyudzite
Kad isplauka usulini.

---

putns
putni

wysta
w.s.s

palada
.l.d.s

worna
w.n.s

Nasadariba.

Tàws aļowa winu reizi sowim bārnim paskraidit augļu dorzā.

Ak, cik jauki un pricīgi beja bārnim nu isokuma, bet par nalaīmi dreīži sòčas storp jīm naid.

Jònits atjēma nu sowas mosiņas Anites ļali, un, izsedis uz wēzdeņas, aizskrēja prujom.

Anite palyka stowadama un raudodama. Piterits, kurs beja leloks par Joniti, nūsawēra, kai Jonišam jauki ir skraidit, atjēma nu jo ļali i wēzdeņu un sòka skraidit pats.

Jonits raudodams nūgoja žalotūs tāwam, kurs, sadadams ustobā pi luga, wysu redzēja, kai bārni tys tū apbižoja.

Naid da lobam nikod nadawad.

Dzisme.

Jonits goja par kalniņu,
Zoļu nosta mugorā.

Jej, Jonit, munā sātā,

Dūd munai raibalitei,

Es tew dušu sira kanci

Par raibalites barošonu.

---

suns	kačs	lopsa	koza	wylks
suni	..č.	..p..s	k...s	w.l..

Diwi bìdri.

Diwi bìdri goja pa mežu; tur jim aizgoja priškā locs. Wins nu bidrim, byudams weikloks, ikopa kùkâ; ùtrajs lyudze jo:*

«Padud man rùku, lai es dreizok waratu globtis nu loča nogim.» Bet tys, beidamis, ka locs obeju nanùrautu nù kùka, napadewa jam rùkas.

Tad jis pakrita uz zemes, apsameta par nadzeiwu un pòrstoja elpot. Locs dagoja pi jo, apušņoja, padùmoja, ka te jau myrùnìs, un aizgoja prujom. Tad ùtrajs bidris, nùkopìs nu kùka, waicoja sowa bidra:

«Kù tew locs šweikstēja ausis?»

«Jis sacēja man, ka slykti ir ti bìdri, kuri nalaimes laikā nadud paleiga sowam draugam.»

Bidris bidram, a Diws wysim.

Rubyns.

Rubinìš rubynòja,
Bàrzu pùra maliņā.
Aicynoja sowus rodus
Uz berziņa pumpurim.

Rubinit, teterit,
Globoj sowu ļaudawiņu.
Es redzeju mediniku
Meža molā staigojut.

---

wucyns	wuška	jàrs	zyrgs	cyuka
wuc.ni	w..k..	j.r.	z.r..	c..k.s

Atradíns man winam, a gràks pa pusei.

Reizi goja pa ceļu diwi zemniki, wins nu jim beja wacoks, ūtrs jaunoks.

Ji atroda uz ceļa lelu naudas moku. Jaunokajs, kai weikloks, pakeŗa tu moku un teica:

«Diws man dewa atradini!»

A wacokajs soka: «Atradins lai byus pa pusei.»

Jaunokajs atsacēja: «Na, mes na obi atrodom, bet es wins ju paceļu.» Wacokajs niko toľok naatbildeja.

Põrgoja ji nalelu gobolu un izdzerda, ka pec jim dsanas cylwáki, klĩgdami:

«Pagaidat, kurs nu jums nũzogot naudas moku?»

Jaunokajs pòrsabeidis sacēja: «Brolit! kas byus ar myusu atradini, ka nanũtyktu ar myusim nalaime.»

Tad wacokajs atsacēja: «Atradins ir tows, bet na myusu, i nalaime ir towa, bet na myusu.»

Tam laikam jus dadzyna un pi kura atroda naudas moku, tu sakeŗa un aizwedia uz pilsātu tisot, a ūtrajs aizgoja sowu ceļu laimigi.

Kas utram nagrib laimes wèlet, tam poŗam naw ko jos gaidit.

---

zòboks	capure	kàzuks	deŗis	pologs
zòboki	c..u..s	k..u..	d.ŗ.	..l.g.

Waicojums.

Kas nu rudzu garumiņa
Ka naw loba bridumiņa,
Kas nu daila augumiņa,
Ka naw loba tykumiņa?

Atbilde: Nikò loba, tik wairok pùstums.

Diwi plugas.

Winam kaļwam beja izkoltas diwi plugas. Winu nu tom nùperka orojs-zemniks, a ùtru tètgotojš, Oroja pluga tyulen tyka lykta pi dorba, a tètgotòja—wysu laiku gulèja bùdè.

Pec nazcik laika tom plugom gadejos otkon sasatikt. Tètgotòja pluga beja pilnigi apyusèjuse, a oroja speidèja kai sudobrs.

Tad tètgotòja pluga, breinodamos, waicoja nu sowas bì-driņas: «Kodel tu tai speidi, a es asmu wysa saryusèjuse?» — «Tòdel, atsoka tej, ka es stròdòju, a tu wysu laiku gulèji».

Pimàrs: Stròdiga cylvàka dorbi speid kai sudobrs, a natikļa ir saryusèjuši.

Kòriga lepniba.

Senejūs laikūs beja wina ļuti lela un spèciga wardiwe. Tòpec jej tyka izlasita uz wysom cytom wardiwem par priksinicu.

Icalta taidā lelā cinā un gūdā, jej palyka ļuti lepniga un sadùmòja byut leidziga wèrsam, kurs ganejos natoli nu jòs uz pļowas.

Wardiwe, druscin pisapyutuse, pawaiçoja nu sowom draudzinicom: «Kai jums redzis, wai es asmu tik lela, cik šis wèrs?»

«Kū tu mulkibu runoj! — atsaceja tos, — tew par walti pyustis, nu tò nikò loba naizis».

---

bolka	dòrzs	teirums	mežs	sods
bolkas	..rz.	t...r...	m...	..d.

Wardiwe napalyka mirā ar taidu atbildi jej pīsapyutuse
wel wairok un otkon waicōja:

«A tagad kas lelols wai es, wai wērs?»

«Meilò mōsin, teice tos, tew wel daudzi, daudzi tryukst
da tam».

Tad tej lepnò wardiwe nu lelas skaudības soka palagdama
pyustis da tam, koleidz porpleisa.

Pimārs: Pateicūt koribai un lepnibai, cēški 3 godos
cylwākim zaudit sowu gūdu un weselību.

Dzisme.

Dzidot win es dzidotu
Ka man kas paleidzatu.
Man beja trejs mosiņas,
Wysas trejs natiklites.

Diwin, dud man balsiņu,
Ar kù skaiški sadzidot,
Sowu tautu pricinot,
Jauki laiku pawadēt.

---

obulis	uga	riksts	cērws	lopsta
obuli	u..s	r..s..	c..w.	..p.t.s

Tàwa slimiba.

Saslyma tàws. Bàrni beja wel mozi, nikas nu jim nawareja pelnit naudas.

Senejajs aiztaupejums wyss jau izgoja un nabeja wairs saimei ar kù barotis.

Pošam wacokajam dālam beja tikai 12 godu; tad jis aizgoja da bogotajam saiminikam prasīt dorba.

«Kù lai es doru ar tewi! — saceja saiminiks uz jù, tu esi wel mozs un naspēcigs del dorba». «Es ļūti pyulešus strodot, prasejos puika, man i naudas nawajag, tikai grību nūsyutit tawam maizes, todel ka jis skumst un ciš bodu». Puika ļūti patykn saiminikam, un jis jù pijēme pi dorba.

Kù dora tàws del sowim bārnim?

Kai Diws del ļaudim, tai tàws del bārnim.

Bārza lepniba.

Tymūs godūs, kad kùki warēja wel runot, uz wina kolna auga ļūti skaisti bārzi.

Wins nu tim bārzim, byudams lepnigs, soka runot uz cacyn ejušim zemnikim:

«Izgrizit šus apleicejus bārzus, lai mani waratu wysi redzet». Paklauseja zemniki to bārza, stojos un izgrize wysus cytus, atstoja tik jù winu.

Pec, kad cēles wātra, soka tu bārzu lucet uz wysom pušem un голу-golā jis tyka nu wātras izrauts ar saknem.

Gozdamis tys bārzs žalojos pats uz sewi:

«Ak, nalabi padareju, ka caur mani wysi apleiceji bārzi tyka izcērsti; topec man pašam tagad jogaist».

Kas cytam dubi ruk, tys pat jimā ikreit.

---

zeke	šinels	cymds	odains	grauds
zeker	š.n.l.	c.m..	o..i..	g..u..

Dzisme.

Berzin, daila augumiņa,
 Kam tew wjadzeja lepnumiņa?
 Lepnumiņš pūstu dora,
 Draudzibiņu nycynoj.

Bòrinite.

Beja jauks wokors, zwaigznites mirdzeja uz dabasim un soltums spardeja. Tymā laikā goja pa ilu borinite, nūzilejuse nu soltuma, ūn wysa drebeja.

— O, Diwin, — runoja borinite, es asmu nūsoluse un gribu est. Ak, kas mani sasildes un kas mani pabaros? — Diws, kurs redz wysu nalaimes un dzerd jū waimanes! Un patiši gadejos, ka pa tū ilu goja želsirdīga wecite.

Jej izdzerda borinites waimanes, apsažālojos uz jos, pi-jeme sowā ustobā, pabaroja un paguldeja gultā.

Kai tagad labi un sylts, runoja ar smaidu borinite, tad aizmidze actines un aizmyga.

Tur ceribu ikš Diwa un nikur nagaissi.

Wainadziņš.

Broļu wydā es stoweju,
 Ar weitula wainadziņu.
 Weituls auga pogolmā,
 Es weitula pakrēslī.

Es weitūla pakrēslī,
 Wainadziņu nūweju.
 Wainadziņš man gudu dora,
 Munu golwu skaistynoj.

Prutat gūdu bolelini,
 Izlicit man wainadziņu,
 Es par tu jyus pallešu,
 Pi mamiņas dzeiwodama.

---

prica	osora	skume	dina	nakts
pricas	. s . r . s	s . . m . .	. . n . .	n . . t . .

Kur starks jème garu kņòbi.

Sen-senejūs laikūs starks beja lopsai par kūmu.

Winu reizi lopsa lyudze starka da sewim uz wakariņom. Starks, byudams kōrigs uz gordim edinim, aizsaceja meisteram iztaisit del jò nu kaula garu kņòbi, lai lobok waratu izlasit nu blūdas dordokus kymusus.

A kad kņòbis beja jau gotows, tad starks aizskrēja uz lopsu gostūs.

Lopsa tyulen saprota starka gudribu; jej pilēja uz zama, plota škeiwiša škeistas putras un lyudz starku aizkust.

— Ed, kūmin, ed! dyžan lyudzu tewis. — Starks ar sowu garú kņòbi syt, syt, pa škeiwiti, bet mutē načyup ni lases.

A tam laikam gudrinica lopsa wysu nūlaizeja ar mēli.

Starks cēlas nu golda olkons un teice uz lopsu:

«Paldis, kūmin, par wakariņom! lai tew Dīws par jom aizmoksoj, a uz reit-wokora, lyudzu aizej da manim gostūs».

Lopsa dyžan nūsapricoja nu šitò; ūtrā dinā pa reitam jej tik drusciti win aizkude, par wysu dinu nikò naede, lai wokorā waratu seiti paest gordu edīņu pi starka.

Zam wokora lopsa jau ar laiku aizasteidze da starkam gostūs.

Starks piwòreja ļuti gordu kļocku, sabère jos augstā, gauru wērsu pudā un lyudz lopsu est.

«Raug, kumin, munu kļocku, ed druši, nawa ko kaunitis». Patiši gorda smoka gòja nu kļockom, lopsai pat sirds nutreisēja dūmojut gordi paest; bet, towu nalaimi, jai naleida golwa pudā! Ryukoja jej apleik nazcik reižu, pasawère pudā nu winas un nu utras puses, bet nikò mutē nadaboja.

A tam laikam starks ar sowu garū kņòbi walk kļockas nu puda winu pec utras; kad wysas apede, tad, nūslaucejis kņòbi, teice:

«Tagad, kūmin, mes jau nabyusim poròdā».

Lopsa nikò naatsaceja; atsastoja nu golda olkona un, nūlaiduse asti, aiztecēja uz sowu olu.

Paruna: Kaī tu cytam, tai cyts tew.

---

uds	ustoba	luks	uzuls	ušs	lipa
udi	us . . . s	l . . .	. z . l .	. š .	l . p . .

Parunas un pawuicešonas.

- 1) Wina gudra golwa syntu golwu baroj.
- 2) Ar kaidu mārū mēsi cytam, ar taidu i tew atmēres.
- 3) Los pa gryudam, pīliksi mārū; los pa kapeikai, pīliksi moku.
- 4) Dzeiwoj myžu i wucis wysu myžu.
- 5) Skūpajs bogotniks nabadzigoks par ubagu.
- 6) Nalaimē naskumst, bet lyudz Diwa.
- 7) Tur ceribu uz Diwa, bet pats nasnaud.
- 8) Kas pats sewi sorgoj, tō i Diws sorgoj.
- 9) Kū pasēsi, tū i nupļausi.
- 10) Kal dzelzi, koleidz korsts.
- 11) Ples lyuku, koleidz atlāc.
- 12) Kas tūwāku nairedz, tys i Diwa namiļoj.
- 13) Pī wysaidim dorbim pimin, ka Diws ir klotu un wysū redz.
- 14) Esi saturigs pī ediņa, dzeriņa un pī runas.
- 15) Nikod nadori to, kas byutu pretim Diwa walei un ribigs tūwakim.
- 16) Wysu dori tai, lai nu tō byutu Diwam guds un tūwakim lobums.
- 17) Tik tykumiba un gūdiba dorā cylvāku par laimigu.
- 18) Wysu sowu dzeiwi ēsi uzmanigs.
- 19) Jo laissis ceļā uz winas dinas, pajem maizes uz diwejom.
- 20) Swešā molā i pawasarā naw jaukuma.

Gorigas pamocišonas.

- 1) Kas ar patikšopu pagodoja par ļaunumu, tys jau padareja sowā sirdī ļaunumu.
- 2) Sorgojis ļaunuma, kai nu guns grāka.
- 3) Kas mīļoj ļaunumus, tys ir nalaimīgs cylvāks.
- 4) Kas sorgojas nu ļaunumim, tys ir eistajs Diwa karaweirs.
- 5) Swētej swātdinas ikš lyugšonom, bet na ikš pricošonom.
- 6) Swātdin nanuit uz baznicu natykuma aba sowwales del, un naizklausit Swāta Miša ir lels grāks.
- 7) Kas mīļo dzeiwot nowīgūs grākūs, nait pi spowedes un nažaloj par jim, tys jau kolpoj na Diwam, bet naškeistam goram.
- 8) Diws radeja myusus tik-win del to, lai mes Ju mīlotu, gudynotu un jam uzticīgi kolpotu.
- 9) Par ik-winu lobu dorbu, padaritu tūwākam nu lobas sirdis, sajemsi nu Diwa symtkort leloku moku.
- 10) Par ik-winu ļaunu dorbu, padaritu tūwākam, jo naatleidzynosi jam, un naporprasesi Diwa, topsi stropats, jo na šimā, tad wiņā pasauli.
- 11) Wysā pasauli naw laimīgoku cylvāku par tim, kuri tur teiru nu grākim sirdī un želsirdibu uz tūwākim.

Pawasars.

Wysi lai pricojas, wysi lai sauc:
Pawasars atnese pricas mums daudz.
Zolite zaļoj un yudisniņš skrin
Wysi nu tymsibas gaismiņā līn.
Orojs ar orklu jau teirumā it
Ganini dzismīti agrumā dzid
Gūtenis mauroj un zirdzini zvidz,
Un putniņi wysi dzismiņas tric.
Wysi lai pricojas, wysi lai sauc:
Pawasars atnese pricas mums daudz.
Pricas kas najyut, kad pawasars aust
Tam wosoru wysu byus gulet un snaust.

Jónits un Piterits.

Jonits ar Piteriti goja uz kaimini gostūs; ji obi idami atroda ceļa molā naudas moku, pylnu zalta naudas.

Piterits steidzigi paceļa naudas moku un ilyka sowā kešā. Jonits lyudze Piteriša, lai atradīns ir obejim; bet Piterits tam napikrita, tad ji sóka streidētis.

Tymā breidī, meža molā sedeja čigōns, kurs izdzerdis streidus, pigoja klot pi barnim un pawaicōja: — kō jyus bārni streidatis?

Jonits izstostija, ka šī obi atroduši naudas moku, bet Piterits, wysu grib paturet sowā lobā. Čigons saceja uz Piteriša: dud šur naudas moku, es jyusus samirešu. Piterits porsabeidis čygona, atdewe jam naudas moku; čigons ilyka ju sowā kešā un saceja uz Piterēša: — Tagad jums nabyus ap ku streidētis—ejat mirigi sowu ceļu, a eš išu sowu.

Paruna: Kur ir streidi un inaidi tur ir zaudejumi wysaidi.

L. M.

Skaitlis nu 10 leidz 10,000 tyukstušu.

11. winpadsmīt	30 trejsdesmīt
12 diwpadsmīt	40 četrudesmīt
13 trejspađsmīt	50 pīcđesmīt
14 četrupadsmīt	60 sešdesmīt
15 pīcpadsmīt	70 septīndesmīt
16 sešpadsmīt	80 ostondesmīt
17 septīnpadsmīt	90 dewīndesmīt
18 ostonpadsmīt	100 symts
19 dewīnpadsmīt	200 diwi symti
20 diwidesmīt	300 trejs symti
21 diwidesmīt wins	400 četri symti
22 dimīdesmīt diwi	500 pīci symti
23 diwidesmīt trejs	1,000 tyukstuša
24 diwidesmīt četri	10,000 desmīt tyukstušu

Četri goda laiki:

1) Pawasars.	3) Rudins.
2) Wosora.	4) Zima.

Godâ ir 52 nedeles wai 12 menešu:

1) janwars,	7) julijs,
2) februars,	8) augusts,
3) marts,	9) septembris,
4) aprils,	10) oktobris,
5) majs,	11) nowembris,
6) junijs,	12) decembris.

Gods dolos uz četrom daļom un sewkurôs daļēs ir šitaidi meneši:

- 1) Rudīņa — zeprembris, oktombriš un nowembris;
- 2) Zimas — decembris, janwars un februars;
- 3) Pawasara — marts, aprils un majs;
- 4) Wosoras — junijs, julijs un augusts.

Gods satur trejs symti sešdesmit pičas dišas un sešas stundes; pec četrim godim un tom sešom stundem pi aug wišas dišas un tys gods saucas par pi augšonas godu.

Nedeles dišas.

Nedeli ir 7 dišas (sulkas):

1) Pyrmudīšas	5) Pigišas	Stundi ir 60 mi- nutu, minutâ ir 60 sekundu.
2) Utardišas	6) Sastdišas	
3) Trešdišas	7) Swatdišas	
4) Caturdišas		

Par una: Gudram, gudra i nalaimē.

Par Diwu.

Kū tik mes radzam, tys wys ir nu Diwa. Diws padareja tai, ka tej jauko, sylto un spudro saulite dud mums sowu gaismu un syltumu. Diws radeja wysu pasauli, tys ir, zemi, dabasus, gaisu un yudini. Wysas pļawiņas, kalnini, pučites, putni, lūpi, zweri un meži ir raditi nu Diwa.

Naw pasault ni winas taidas litas, kuras Diws nazynotu. Kū win cylvāks dora, tu Diws wysu redz, kū cylvāks runoj, tū Diws dzērd. Naw taidas witas pasault, kur waratu nu Diwa pasaslēpt. Diws na tikwin redz un dzērd, kū mes doram un runojam, bet ari zyna myusu dūmas. Bez Diwa ziņas nanukreit ni wina lapiņa nu kuka, ni wins mots nu cylvāka golwas.

Diws ir wyslobokajs un žēlsirdigs. Jis myusus radeja un mīļoj, kai sowus bārnus. Jo mes doram lobus dorbus, tad Diws mums swētej un dud sowu paleigu, bet ļauni dorbi Diwam ļuti napateik. Ti bārni, kuri ir Diwam paklausīgi, aug wasali, gudri un laimīgi, bet tī, kuri ir napaklausīgi teik smodeti un stropeti.

1) Sarokstat nu obejom nūdaļom, kas kú dora.

I.	II.
Wòrna. Zùss. Suns. Gùws.	kacinej, niaud, dzid, peldej,
Zyrgs. Začs. Wysta. Kačs.	loksta, rai, zwidz, mauroj,
Gails.	krác.

Pizeime: Wòrna krác.

2) Sarokstat nu obejom nūdaļom, kai augšok.

I.	II.
Školotòjs. Školniki. Bandars.	taisa, šyun, runoj, wuica, kal,
Skraučs. Kalws. Strelčs.	wuicos, šaun.
Cylwáks. Saučs.	

Pizeime: Školotojs wuica.

3) Sarokstat, kas kù zeimoj.

I.	II.
Locs. Leidaka. Zùss. Palada.	putns, kustunia, lùps, zwers,
Wysta. Wòwere. Asars. Začs.	ziws.
Kačs. Uds. Dundurs. Bitia.	
Suns. Wylks. Zyrgs. Wuška.	

Pizeime: Locs — zwers: Asars — ziws.

4) Sarokstat wordus nū obejom nūdalem, kas ku zeimoj.

I.	II.
Pride. Skobiņa. Bārzlape.	dorza auglis, kùks, sēns,
Barawiks. Uzuls. Grebeze.	zole.
Lipa. Myusmeņa. Moguna.	
Dobùls. Apse. Smylga.	
Ròcins. Korkls. Seipuls.	

Pizeime: Pride kùks.

5) Sarokstat tai pat, tik wairok wõrdûs.

I.	II.
Ar plugu. Ar ecežu. Ar cèrwi.	pliaun, càrt, zogej, ecej, griž,
Ar grobekli. Ar zogi. Ar nazi.	šyun, kaš.
Ar odotu. Ar iskapti.	

Pizeime: Ar plugu ar zemi.

6) Sarokstat, kas kû dud un kas kur aug.

I.	II.	III.
Guws. Wuška. Cyuka.	aug.	obulnicâ, pļowâ, madu,
Bitia. Eglī. Rīksti. Obuli.	dud.	sàrus, cerkyži, pinu, wylnu,
Zolia.		lozdâ.

Pizeime: Guws dud pinu — zoļa aug pļowâ.

Garuma mârī:

1 mile = 7 wersti.
 1 wersti = 500 osu.
 1 asi = 3 aršini.
 1 aršina = 16 weršku.

Papira skaitlīs:

1 risi = 480 bûgonu.
 1 liwere = 24 bûgoni.
 1 duci = 12 bûgonu.

Romišu un Europas skaitli (cypari).

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXX			
13	14	15	16	17	18	19	20	30			
XL	L	LX	LXX	LXXX	XC	C	CD	D	M		
40	50	60	70	80	90	100	400	500	1000		

Latgališu un kriwu rokstami bûrti.

Aa - Bb - Cc - C^vc - Dd

Aa - Bb - Cc - Dd - Ee

Ee - Ff - Gg - Hh - Ii

Ee - Ff - Gg - Hh - Ii

Jj - Kk - Ll - Mm - Nn

Jj - Kk - Ll - Mm - Nn

Oo - Pp - Rr - Ss - S^vs

Oo - Pp - Rr - Ss - Tt

Tt - Uu - Vv - Yy - Zz

Tt - Uu - Vv - Yy - Zz

Zz - Uu - Vv - Ww - Xx

M^{or} Šče e ju ja

Latgališu un kriwu drukoti burti,
leli un mozi.

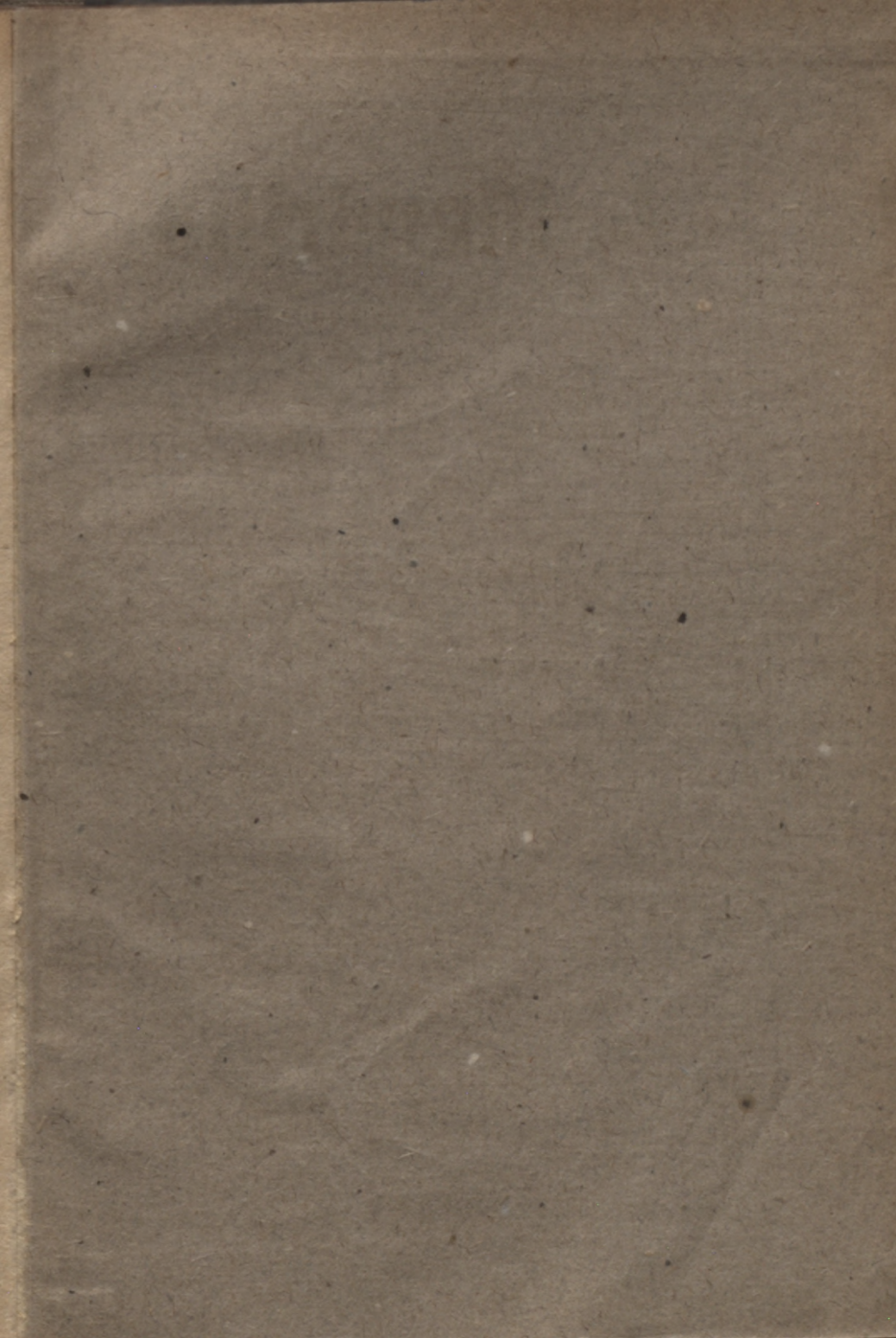
A a	B b	C c	Č č	D d
А а	Б б	Ц ц	Ч ч	Д д
E e	F f	G g	H h	I i
Е е	Ф ф	Г г	Х х	И и
J j	K k	L l	M m	N n
Й й	К к	Л л	М м	Н н
O o	P p	R r	S s	Š š
О о	П п	Р р	С с	Ш ш
T t	U u	W w	Y y	Z z
Т т	У у	В в	Ы ы	З з
Ž ž	Щ щ	Э э	Ю ю	Я я
Ж ж	Š š Č e	е	ju	ja

Wairinojuma skaitli.

1 reizi	1	ir	1	5 reizes	5	ir	25
2 reizes	2	=	4	5 "	6	=	30
2 "	3	=	6	5 "	7	=	35
2 "	4	=	8	5 "	8	=	40
2 "	5	=	10	5 "	9	=	45
2 "	6	=	12	5 "	10	=	50
2 "	7	=	14				
2 "	8	=	16	6 reizes	6	ir	36
2 "	9	=	18	6 "	7	=	42
2 "	10	=	20	6 "	8	=	48
				6 "	9	=	54
3 reizes	3	ir	9	6 "	10	=	60
3 "	4	=	12				
3 "	5	=	15	7 reizes	7	ir	49
3 "	6	=	18	7 "	8	=	56
3 "	7	=	21	7 "	9	=	63
3 "	8	=	24	7 "	10	=	70
3 "	9	=	27				
3 "	10	=	30	8 reizes	8	ir	64
				8 "	9	=	72
4 reizes	4	ir	16	8 "	10	=	80
4 "	5	=	20				
4 "	6	=	24	9 reizes	9	ir	81
4 "	7	=	28	9 "	10	=	90
4 "	8	=	32				
4 "	9	=	36	10 reižu	10	ir	100
4 "	10	=	40	10 "	100	=	1000

10821 21520 21

L. Mendrika

izdutas gromotas un pi jò nùlyktuwe.

Rezeknē.

- 1) Lementars mozim bārnim.
- 2) Eisa Sw. Westure waca un jauna testa-
menta.
- 3) Loba sakla II d. kùpa ar Kozlowsku.
- 4) Dzimtines skanes (dzismes).
- 5) Jemit un edit.
- 6) Par pimini pyrmos Wys. Sakramenta
pijemšonas.
- 7) Sw. Anes dzeiwe.
- 8) Sw. Jòņa „
- 9) Diwa perksts (patisigi nutykumi).
- 10) Gudrais Salimons.

Te ir dabojamas wysaidas školū, lyugšonu gro-
motas un rokstu pīdarumi pa maronom cenom.

LĀTVIJAS NACIŅĀLĀ BIBLIOTĒKA

0310045824

42